

als resultaten van een beleid waar de regering en het bestuur van de *Shipping* geheel uit zichzelf toe kwamen: de samenwerkende organisaties van de opvarenden van de koopvaardij speelden een belangrijke rol in het gehele proces.

De onzekerheid, hoe en door wie het werk van de Stichting Zeerisico voortgezet zou worden, leidde in de herfst van '40 tot beraad onder leden van het hogere personeel en zij richtten toen ter overkoepeling van de eerder genoemde organisaties van gezagvoerders en stuurlieden, van scheepswerktuigkundigen en van radiotelegrafisten een Centrale van Koopvaardij-Officieren op. Die Centrale (zij had een bestuur van vier man) telde bij de oprichting driehonderd leden – dat werden er ongeveer drieduizend. Een opmerkelijke groei! Kennelijk hadden de leden van het hogere personeel het gevoel dat het georganiseerd-zijn zin had.

Wat de Centrale Bond van Transportarbeiders betreft: zijn voorzitter, Edo Fimmen, die tevens voorzitter was van de Internationale Transportarbeiders Federatie (de ITF), had al in '39 de secretaris van de federatie, J. Oldenbroek, naar Engeland gezonden¹ om er de zeelieden van niet-Engelse nationaliteit in één organisatie op te vangen. Oldenbroek richtte daartoe de *Belgian Dutch Danish French Polish Central Transport Workers Organization* op – hij kon daartoe beschikken over fondsen van de ITF welke Fimmen tijdig naar Engeland had laten overbrengen. Oldenbroek was een bekwaam organisator en een vasthoudend man, wars van loze agitatie, maar doordrongen van de wens om, zo enigszins mogelijk, de arbeidsvoorwaarden in de koopvaardij blijvend te verbeteren. Men leerde hem bij de *Shipping* kennen als een lastige, maar in laatste instantie redelijke onderhandelaar. Oldenbroek onderhandelde daar overigens niet alléén; hij werkte nauw met de Centrale van Koopvaardij-Officieren samen. Daartoe hadden zijn bond en de centrale een Contact-Commissie van Organisaties van Werknemers ter Koopvaardij opgericht, waarin Oldenbroek en Mentink de belangrijkste figuren waren (Mentink trad als voorzitter op). In patriottische praatjes waren zij niet geïnteresseerd² – hún

¹ Ook Fimmen zelf leefde tijdens de oorlog in Engeland, maar hij was te oud en te ziek om nog veel activiteit te ontplooiën. Wij herinneren er aan dat de ITF voor 10 mei '40 van Amsterdam uit talrijke contacten had gehad met linkse illegale werkers in Duitsland. ² 'Bij een eerste ontmoeting met de heren werknemers zei ik', vertelde van Eendenburg, voorzitter van de raad van beheer van de VNS en bestuurslid van de *Shipping*, aan de Enquêtecommissie, 'dat, nu het oorlog was, ik hoopte dat wij konden samenwerken en dat wij in het belang van het vaderland konden werken, waarop de werknemers hartelijk gelachen hebben en antwoordden: 'Nu zijn wij *topdog* en dat zult u wel merken!'' (getuige L. C. M. van Eendenburg, *Enq.*, dl. III c, p. 152)